

ZÁJMENA NAPOJENÁ NA SLOVESNÉ TVARY

sufigovaná osobní zájmena

		DATIV	
		sg.	pl.
1. os.	-am/-m/-nim	„mně“	-niāšim „nám“
2. os. mask.	-kum	„tobě“	-kunūšim „vám“
2. os. fem.	-kīm	„tobě“	-kināšim „vám“
3. os. mask.	-šum	„jemu“	-šunūšim „jim“
3. os. fem.	-šim	„jí“	-šināšim „jim“

dativní tvary - užívají se k označení **nepřímého předmětu** (na otázku *Komu? Čemu?*)

išruk-šum „věnoval(a) mu“

		AKUZATIV	
		sg.	pl.
1. os.	-ni	„mě“	-niāti „nás“
2. os. mask.	-ka	„tebe“	-kunūti „vás“
2. os. fem.	-ki	„tebe“	-kināti „vás“
3. os. mask.	-šu	„jeho“	-šunūti „je“
3. os. fem.	-ši	„jí“	-šināti „je“

akuzativní tvary - užívají se k označení **přímého předmětu** (na otázku *Koho? Co?*)

išruk-šu „věnoval(a) ho“

- na slovesné tvary lze připojit tvary **sufigovaných osobních zájmen** v dativu nebo akuzativu

akus.		dat.	
<i>aṭṭarad-ka</i>	„poslal(a) jsem tě“	<i>aṭṭarad-kum</i>	„poslal(a) jsem ti“
<i>išruk-niāti</i>	„věnoval(a) nás“	<i>išruk-niāšim</i>	„věnoval(a) nám“
<i>tašpur-šu</i>	„poslal jsi ho“	<i>tašpur-šum</i>	„poslal jsi mu“

- připojit se mohou oba tvary najednou, ale v určeném pořadí:

SLOVESNÝ TVAR (+ SUFIX VENTIVU) + DATIVNÍ TVARY OS. ZÁJMEN + AKUZ. TVARY OS. ZÁJMEN

**atrud-am-kum-šu* > *atrud-ak-kuš-šu* „poslal(a) jsem ti ho (sem)“

- zájmeno **1.os.sg** má v **dativu** tři alomorfy:

1) *-am* po konsonantu, tj. všechny osoby v singuláru (kromě 2. os. sg. f.) a 1. os. pl.

išruk-am „věnoval(a) mně“

tašpur-am „poslal jsi mně“

2) *-nim* po dlouhém vokálu (tj. u sloves ve 2. a 3. os. pl.), tj. všechny osoby v plurálu (kromě 1. os. pl.)

išrukū-nim „věnovali mně“

tašpurā-nim „poslaly/poslali jste mně“

3) *-m* u sloves ve 2. os. sg. f.

tašpurī-m „poslala jsi mně“

tašapparī-m „posíláš mně“

*šrk *šarākum (a/u)* 1. „darovat, věnovat, přenechat“, 2. „nechat napospas“

	sg.		pl.
1. os.	<i>ašruk-am</i>	„věnoval jsem sobě“	<i>nišruk-am</i> „věnovali jsme mně“
2. os. mask.	<i>tašruk-am</i>	„věnoval jsi mně“	<i>tašrukā-nim</i> „věnovali jste mně“
2. os. fem.	<i>tašrukī-m</i>	„věnovala jsi mně“	<i>tašrukā-nim</i> „věnovali jste mně“
3. os. mask.	<i>išruk-am</i>	„věnoval mně“	<i>išrukū-nim</i> „věnovali mně“
3. os. fem.	<i>išruk-am</i>	„dospěla mně“	<i>išrukā-nim</i> „věnovaly mně“

FONOLOGICKÉ ZMĚNY NA HRANICI MEZI MORFÉMY, TJ. MEZI SLOVESNÝM TVAREM A SUFIGOVANÝM ZÁJMENEM

- končí-li slovesný tvar na konsonanty /d, t, t, z, s, s, š/ a sufix zájmena začíná na /š/, dochází ke změně obou konsonantů na /-ss-/

*-dš-, *-tš-, *-řš-, *-zš-, *-sš-, *-šš-, *-šš- > -ss-
*ilmad-ši > ilmas-si „poznal(a) ji“
*ašbat-šu > ašbas-su „chytil(a) jsem ho“
*bulliř-šināti > bullis-sināti „zachovej je (pl. f.) při životě“
*šūhiz-šunūti > šūhis-sunūti „podrob je (soudnímu jednání)“

*akammis-šunūti > akammis-sunūti „shromáždím je (pl. m.)“
*amḥaš-šu > amḥas-su „udeřil(a) jsem ho“
*ulabbaš-šu > ulabbas-su „obléknu ho“

- stejně jako v případě ventivu se konsonant *-m* ze sufixu dativních tvarů osobních zájmen asimiluje ke konsonantu následujícího sufigovaného osobního zájmena v akuzativu:

-(V)m-K- > -(V)K-K-

*išappar-am-šu > išappar-aš-šu „posílá mi ho“
*išruk-am-šunūti > išruk-aš-šunūti „věnoval(a) mi je“
*išrukū-nim-šu > išrukū-niš-šu „věnovali mi ho“

SUBORDINATIV

- je název pro slovesný tvar v podřadných souvětích - ve vedlejších větách

- jiný termín též subjunktiv, modus relativus

tvoření

- tvoří se připojením sufixu *-u* k určitým slovesným tvarům - ale jen těm, které již nemají konjugační sufix (!), tj. *-ī*, *-ū*, *-ā* u prefigální konjugace a téměř všechny osoby u sufixální konjugace (stativu)

konjugační prefixy a sufixy (prefigální konjugace)

	sg.	pl.
1. os.	<i>a-</i>	<i>ni-</i>
2. os. mask.	<i>ta-</i>	<i>ta- ... -ā</i>
2. os. fem.	<i>ta- ... ī</i>	<i>ta- ... -ā</i>
3. os. mask.	<i>i-</i>	<i>i- ... -ū</i>
3. os. fem.	<i>i-</i>	<i>i- ... -ā</i>

- sufix *-u* subordinativu se tedy připojí u prefigální konjugace v singuláru ke všem osobám kromě 2. os. sg. f. a v plurálu jen k 1. os. pl.

- ostatní tvary zůstávají shodné s tvary indikativu

sufixy stativu (sufigální konjugace)

	sg.	pl.
1. os.	<i>-āku/-ēku</i>	<i>-ānu/-ēnu</i>
2. os. mask.	<i>-āta/-ēta</i>	<i>-ātunu/-ētunu</i>
2. os. fem.	<i>-āti/-ēti</i>	<i>-ātina/-ētina</i>
3. os. mask.	<i>-∅</i>	<i>-ū</i>
3. os. mask.	<i>-at/-et</i>	<i>-ā</i>

- u stativu se sufix *-u* napojuje jen u jediné osoby, která nemá sufix, tj. 3. os. sg. mask.

SCHÉMA - prefigální konjugace: INDIKATIV + *-u*

3. os. sg. *ša iškun-u* „který položil(a)“

ša imqut-u „který spadl“

ša ina qātī-šu sabb-t-u „(ten), v jehož rukou byl dopaden“

Paradigma:

**škn šakānum (a/u)* 1. „položit“, 2. „nastolit“, 3. „obstarat“, 4. způsobit“, 5. „připravit“

PRÉTERITUM

	sg.		pl.
1. os.	<i>aškun-u</i> „(který) jsem položil“		<i>niškun-u</i> „(který) jsme položili“
2. os. mask.	<i>taškun-u</i> „(který) jsi položil“		<i>taškunā</i> „(který) jste položili“
2. os. fem.	<i>taškunī</i> „(který) jsi položila“		<i>taškunā</i> „(který) jste položily“
3. os. mask.	<i>iškun-u</i> „(který) položil“		<i>iškunū</i> „(který) položili“
3. os. fem.	<i>iškun-u</i> „(který) položila“		<i>iškunā</i> „(který) položily“

PRÉZENS

	sg.		pl.
1. os.	<i>ašakkan-u</i> „(který) pokládám“		<i>nišakkan-u</i> „(který) pokládáme“
2. os. mask.	<i>tašakkan-u</i> „(který) pokládáš“		<i>tašakkanā</i> „(který) pokládáte“
2. os. fem.	<i>tašakanī</i> „(který) pokládáš“		<i>tašakkanā</i> „(který) pokládáte“
3. os. mask.	<i>išakkan-u</i> „(který) pokládá“		<i>išakkanū</i> „(který) pokládají“
3. os. fem.	<i>išakkan-u</i> „(který) pokládá“		<i>išakkanā</i> „(který) pokládají“

PERFEKTUM

	sg.		pl.
1. os.	*aštakan-u > aštakn-u	*ništakan-u > ništakn-u	
2. os. m.	*taštakan-u > taštakn-u	*taštakanā > taštaknā	
f.	*taštakanī > taštaknī	*taštakanā > taštaknā	
3. os. m.	*ištakan-u > ištakn-u	*ištakanū > ištaknū	
f.	*ištakan-u > ištakn-u	*ištakanā > ištaknā	

- v případě, že za sebou následují slabiky s krátkým vokálem, dochází k vypuštění krátkého vokálu mezi 2. a 3. radikálem

- k vypuštění vokálu mezi 2. a 3. radikálem dochází také ve 3. os. sg. mask. stavu:

*sabit-u > *sabt-u „(který) je uchopený“

význam

- subordinativ se užívá v některých vedlejších větách - vztažných, časových nebo místních

kaspam ša išqulu ileqqe „stříbro, které zaplatil, si vezme“
bītum ša īpušu imqut „dům, který postavil, spadl“

lāma abul Akšak ippettū illikam „přišel dříve než se otevřela brána Akšaku.“

warkassa ēma eliša t̄abu inaddin „své dědictví odkáže, kam jí libo“

- pokud se ve vztažných větách nepoužije vztažné zájmeno, je řídicí slovo, na němž vedlejší věta závisí, ve statu constructu

kasap išqulu ileqqe „stříbro, které zaplatil, si vezme“
bīt īpušu imqut „dům, který postavil, spadl“

- někdy se užívá i v přísahách

historické hledisko

- subordinativní sufix -u je původně pádová koncovka nominativu -u

- jde o další stopy nominální morfologie u sloves, která sama jsou zřejmě odvozené (gramatikalizované) nominální věty
- ve staroakkadských textech z oblasti Diyaly je 5x doložen i alomorf *-a*, což je zase gramatikalizovaná pádová koncovka akuzativu *-a* - tento sufix je doložen jako morfém slovesného způsobu jazycích centrální semitčiny (klasická arabština, hebrejštiny)